

SECTORRAPPORT
BOOMKWEKERIJ
2022-2023

[VANOERS.NL/AGRO](https://vanoers.nl/agro)

INLEIDING | ALGEMENE TERUGBLIK

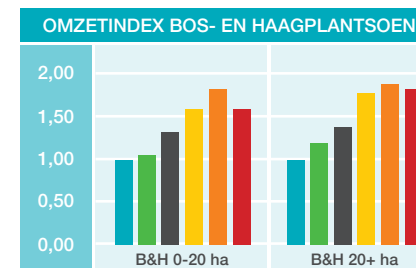
Na enkele jaren van gekte in de markt zien we dat in seizoen 2022-2023 de markt weer is afgekoeld naar wat meer normale omstandigheden. We kunnen terugkijken op een iets bovengemiddeld seizoen. De tijd van omzetreCORDS is voorbij, wat niet wil zeggen dat er niets verdiend wordt in de sector.

Het voorjaar is over het algemeen goed geweest. In het sectorrapport najaar 2022 spraken we hier nog de onzekerheid over uit vanwege teruglopend consumentenvertrouwen en exportbelemmeringen. De omzetspotentie was groot, maar de vraag was of dit zich in euro's zou uitdrukken. Nu zien we dat dat laatste wel is gebeurd, al ging het in bepaalde periodes moeizaam en hebben enkele bedrijven met een specifiek segment of afzet in bepaalde gebieden het toch lastig gehad. Over de hele lijn zien we voldoende rendement, maar ook dat er meer product dan in voorgaande jaren is vernietigd als gevolg van overproductie.

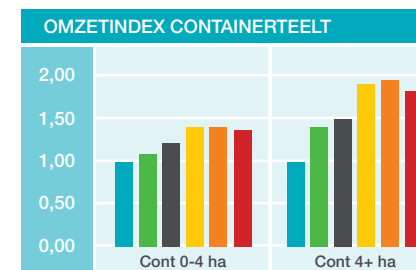
We merken ondanks voldoende rendement een toenemende druk op de liquiditeit. Debiteurenstanden lopen op, met als gevolg dat ook de crediteurenbetalingen achter gaan lopen. Vaak is voorzichtigheid of volggedrag daarvan de aanleiding. Wanneer handelspartijen besluiten om de betaaltermijn op te rekken heeft dat direct haar weerslag op de andere schakels in de keten. Met als gevolg het risico op een moeilijk doorbreekbare cirkel en daarmee kwekers die moeite hebben hun seizoensbehoefte aan liquiditeit in te vullen.

Omzet

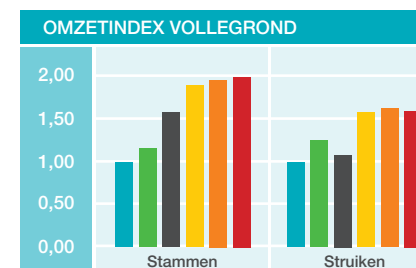
In het najaar 2022 was een stevige omzetsdaling zichtbaar. Die trend heeft zich niet doorgezet in het voorjaar 2023, we zien een lichte stijging van de omzet over die periode. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere prijzen, aangezien het volume iets is gedaald.

Over het gehele seizoen 2022-2023 daalt de omzet van kwekers ongeveer met 5%. Opvallend is dat handelsbedrijven een omzetsdaling van gemiddeld 15% zien, wat in kan houden dat zij de stijgende inkooprijzen niet hebben kunnen doorberekenen aan de markt. Een indicatie dat de rek eruit is voor wat betreft prijsstijgingen.

Tussen de bedrijven onderling zijn grote verschillen zichtbaar. Met name in de traditionele teelten zien we een daling van de omzet, er was afgelopen jaar bijvoorbeeld een overschot aan beuk. Ook bedrijven die zich richten op Oost-Europa hebben het zwaar. Bedrijven die juist meerdere markten kunnen bedienen zijn het meest stabiel.

Containerteeltbedrijven hebben met name in het late voorjaar nog veel omzet kunnen goedmaken. Voor het komend seizoen waken we voor overproductie. Wanneer er teveel planten op de markt komen zal er een negatief prijseffect optreden, wat onrust creëert, waardoor er opnieuw prijsdruk ontstaat. Dat is voor de gehele keten ongunstig. Vraaggericht telen in plaats van oppervlaktegericht is het advies.

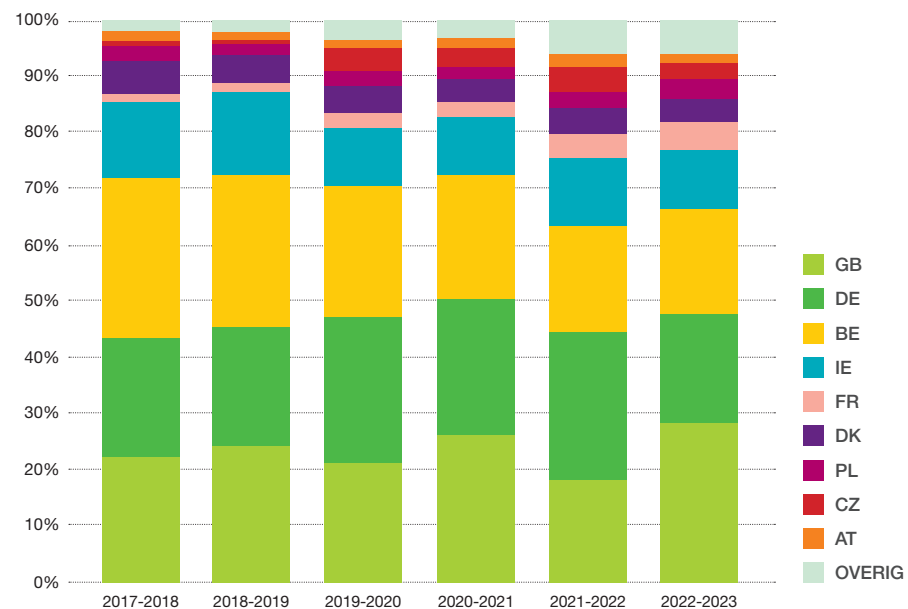

Export

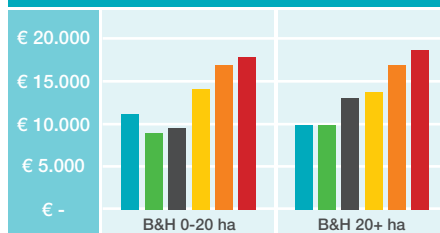
De exportwaarde is gelijk gebleven in het seizoen 2022-2023 ten opzichte van het voorgaande jaar. Dat houdt in dat de binnenlandse omzet licht is afgenomen. We zien een forse toename van de omzet naar Engeland en Zwitserland en in mindere mate naar Noorwegen. Daartegenover staat een fors lagere export naar Duitsland, de Duitsers hebben te maken met binnenlandse overproductie omdat hun export naar Oost-Europa is afgenomen. Ook voor Nederlandse kwekers heeft de situatie in Oost-Europa gevolgen, de export naar Polen, Tsjechië en Hongarije is fors teruggelopen in verhouding met de vooroorlogse periode. Groeipotentie zit daar nog genoeg, maar daarvoor is eerst een stabiele politieke situatie nodig. Bedrijven doen er goed aan hun risico te spreiden en zich niet op een enkel land of regio te richten. Aanpassing van het teeltplan en seizoensverlenging liggen voor de hand.

VERDELING NAAR EXPORTLANDEN

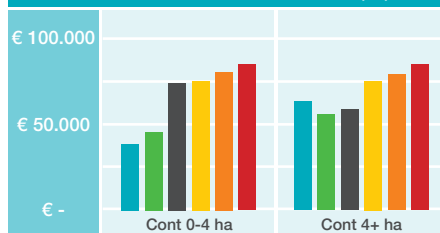

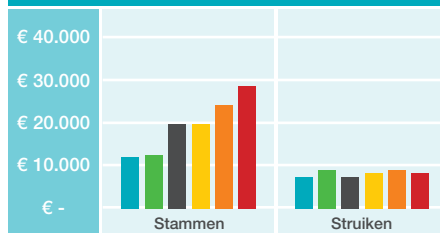
ARBEIDSKOSTEN BOS- & HAAGPLANTSOEN (ha)

ARBEIDSKOSTEN CONTAINERTEELT (ha)

ARBEIDSKOSTEN VOLLEGROND (ha)

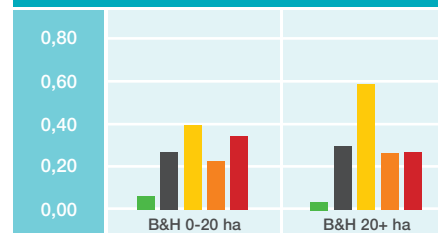
■ 2017-2018   ■ 2019-2020   ■ 2021-2022
■ 2018-2019   ■ 2020-2021   ■ 2022-2023

Arbeidskosten

Het afgelopen seizoen is er voldoende uitvoerend personeel beschikbaar geweest om de werkzaamheden uit te voeren. Het meeste personeel komt nog steeds uit Roemenië, doordat de economische omstandigheden daar niet rooskleurig zijn is er voldoende aanbod in Nederland. Het ruimere aanbod van veel nieuwe onervaren arbeidskrachten betekent wel een kostenstijging van de factor arbeid. Daarbij komt de zorg dat personeel voor specifieke werkzaamheden, zoals spuitwerk of aansturing, onvoldoende beschikbaar is en blijft. Veel bedrijven zoeken zelfstandig teeltmedewerkers, trekkerchauffeurs en voormannen. Zelf opleiden van talent lijkt de oplossing, dat vraagt wel een andere benadering van werknemers door hun werkgever.

Naast de toename in capaciteit is ook een stijging van de kosten per werknemer zichtbaar. Deze zijn het gevolg van cao ontwikkelingen en stijgingen in het minimumloon. Per 1 maart 2023 zijn lonen in de cao open teelten met 5% gestegen. Per 31 december 2023 is er een stijging van 3% voorzien. Naast de cao nemen ook de minimumlonen per 1 juli 2023 met 3,13% toe. Dat minimumloon is nu per maand maar zal per 1 januari 2024 omgezet worden naar een minimumuurloon. Voor de boomkwekers zal dit een verdere stijging van de personeelskosten betekenen.

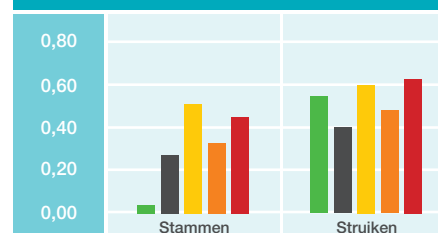
GRONDSTOFFENMARGE BOS- & HAAGPLANTSOEN

GRONDSTOFFENMARGE CONTAINERTEELT

GRONDSTOFFENMARGE VOLLEGROND

■ 2017-2018   ■ 2019-2020   ■ 2021-2022
■ 2018-2019   ■ 2020-2021   ■ 2022-2023

Grondstoffen

Alles wordt duurder. Dat is een veel gehoorde uitspraak over de inkooprijzen van onder meer materialen, kunstmest en gewasbescherming. Een methode om dit te kunnen onderbouwen is het berekenen van de grondstofmarge, waarin het verschil wordt weergegeven tussen de stijging van de omzet en van de grondstofprijzen. Bij een positieve grondstofmarge blijft een hoger rendement over voor de ondernemer.

In het seizoen 2021-2022 zagen we een negatieve grondstofmarge in de containerteelt. Prijzen voor potten en potgrond stegen explosief, daarnaast werd de schaarste in de markt vergroot door het aanleggen van hoge voorraden. In 2022-2023 zagen we dat die voorraden eerst opgemaakt werden en daarnaast de eenheidsprijzen van teeltmateriaal dalen, waardoor de grondstofmarge weer positief werd. Eerder in dit rapport zagen we een dalende omzetindex.

Ook aan de kostenkant heeft een lichte daling plaatsgevonden, per saldo is de grondstofmarge gestegen, met als resultante dat er een hogere brutomarge is gerealiseerd.

SECTORUPDATE | EBITDA

Sectorbreed is in het seizoen 2022-2023 een daling van het rendement zichtbaar. Waar de EBITDA vorig seizoen gemiddeld op 25% van de omzet lag, is dit nu gedaald naar 23%. De daling is met name zichtbaar in het bos- en haagplantsoen en containerteelt. De bedrijven die stammen en struiken kweken laten een stijging van de EBITDA zien.

De oorzaak van de daling van het rendement is een daling van de omzet bij gelijk gebleven of gestegen kosten. Waarbij met name de arbeidskosten en overige kosten een stijging laten zien. Bij de stammen en struikenbedrijven is de impact hiervan kleiner doordat in deze deelsectoren het afgelopen jaar minder is opgeplant. Hier wordt reeds verder vooruitgekeken en meer afzetgericht gewerkt.

EBITDA (berekening als % van de omzet)	B&H 2022-2023	Cont 2022-2023	Volleggrond 2022-2023
Netto-omzet	100,0%	100,0%	100,0%
Kostprijs omzet	-43,60%	-39,37%	-33,60%
Overige bedrijfsopbrengsten	0,06%	0,15%	0,39%
Bruto-omzet resultaat	56,46%	60,78%	66,79%
Lonen en salarissen	-8,06%	-11,80%	-8,85%
Sociale lasten	-1,39%	-1,80%	-1,48%
Pensioenlasten	-1,14%	-1,34%	-0,81%
Overige personeelskosten	-11,11%	-9,84%	-10,18%
Personeelsbeloningen	-21,70%	-24,78%	-21,32%
Huisvestingskosten	-5,87%	-7,94%	-7,09%
Verkoopkosten	-0,26%	-0,22%	-0,98%
Inventariskosten	-5,29%	-4,14%	-6,17%
Autokosten	-0,53%	-0,52%	-0,62%
Algemene kosten	-2,27%	-2,44%	-1,89%
Overige bedrijfskosten	-14,22%	-15,26%	-16,75%
EBITDA	20,54%	20,74%	28,72%

ZORGEN OM WATER

Invulling van de arbeidsvraag, middelengebruik, stikstof, onbegrip van consumenten: er komt genoeg op ondernemers af in deze tijd. De grootste uitdagingen zijn het voldoende beschikbaar hebben en houden van water en de regelgeving die daarover op ons afkomt. We zien steeds meer ondernemers investeren in hun watervoorziening. Peilgestuurde drainage, opslagvoorzieningen, druppelirrigatie en de aanleg van infiltratievoorzieningen zijn investeringen die op veel boomteeltbedrijven plaatsvinden. Waarbij de overheid soms ook financiële ondersteuning biedt. Het is belangrijk om de gevolgen van de 7e nitraat-richtlijn en alles wat daarbij komt kijken voor uw bedrijf in kaart te brengen. Liggen uw percelen langs watergangen en krijgt u te maken met teeltvrije zones? Anticipeer dan nu in uw teeltplan. We zien daarbij een belang van collectiviteit. Samen opkomen voor de sector om toekomstbestendig te worden. Het verantwoordelijkheidsgevoel van ondernemers is daarbij van belang. Het zuiver en op kwaliteit houden van oppervlaktewater staat daarin voorop om toekomstige maatregelen te voorkomen.

VERWACHTINGEN NAJAAR

De verwachtingen voor het najaar zijn overwegend positief. We verwachten een stabilisering van de markt vraag en voldoende voorraad om aan die vraag te voldoen. Er is genoeg vlees op de botten bij de kwekers als gevolg van goede jaren die de sector gekend heeft. Bedrijven die fors hebben geïnvesteerd kunnen wel te maken krijgen met een tijdelijk liquiditeitstekort in het vroege najaar. Er ligt wel een zorg bij de grote arealen van bepaalde soorten, terwijl ook de kwaliteit en beschikbaarheid van kwalitatief goed zaad niet vanzelfsprekend is. Een verschraling van het assortiment ligt dan voor de hand, met overschotten tot gevolg. Alhoewel de vraag naar groen groot blijft, zien we verschillen ontstaan tussen bedrijven met traditionele teelten en bedrijven met solitaire teelten, waarbij de rendementen bij de laatste groep verhoudingsgewijs sterker toenemen. Telen wat de markt vraagt in plaats van telen om de grond vol te zetten. Kritischer zijn op het teeltplan en een goede connectie leggen met de afnemer, daar liggen nog verbeterpunten voor de sector.

Vooruitkijken wordt daarin steeds belangrijker. Dat geldt op het gebied van de ontwikkelingen in de markt maar ook op het gebied van duurzaamheid en water. Als ondernemer wordt het van belang om een analyse te maken van uw bedrijf op verschillende onderdelen en daarmee te kijken naar de toekomstbestendigheid van uw bedrijf. Met gerichte investeringen maakt u uw onderneming toekomstklaar. Zelfstandig als het kan, collectief als het moet. Zoek die verbinding binnen en buiten de sector, kijk verder dan uw eigen kortetermijnbelang. En laat de boomkwekerij groeien!

VAN OERS AGRO

Van Oers Agro onderscheidt zich door kwaliteit, vooruitstrevendheid en een persoonlijke benadering. Onze medewerkers zijn afkomstig uit de agrarische sector en weten daardoor exact wat er bij u speelt. Ze begrijpen dat u van vele markten thuis moet zijn en denken graag met u mee om uw plannen vorm te geven en tot uitvoering te brengen. Door aandacht en sectorkennis is Van Oers Agro de adviespartner in de sector geworden.

Van Oers Agro

Hofdreef 24, 4881 DR Zundert. T. +31 (0)76 - 597 88 00

Bovendonk 7, 4707 ZH Roosendaal. T. +31 (0)165 - 582 600

E. agro@vanoers.nl

VANOERS.NL/AGRO